

європейськими стандартами, створення умов для виправлення та ре соціалізації засуджених, здобуття ними освіти і набуття професії.

Виходячи з вищевикладеного, пріоритетним завданням кримінально-виконавчої наука слід визнати дотриманий супровід реалізації зазначених вище державних програм реформування ДКВС України [3].

Список використаних джерел:

1. Про Концепцію державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України : Указ Президента України від 8 листопада 2012 р. № 631/2012 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 87. – Ст. 3531.

2. Про затвердження Державної цільової програми реформування Державної кримінально-виконавчої служби на 2013-2014 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2013 р. № 345 // Офіційний вісник України. – 2013. – №38. – Ст. 1341.

3. Богатирьов І.Г. Доктринальна модель побудови пенітенціарної системи України нового типу: інноваційний проект / І.Г. Богатирьов. – К.: ДПіС України, 2014. – 56 с.

Про деякі змістовні елементи поняття протидії незаконному заволодінню транспортними засобами організованими злочинними угрупованнями

Колб С.О., старший державний ревізор-інспектор Луцької ОДПІ ГУ Міністерства доходів і зборів України у Волинській області

З'ясування змісту поняття, що складає предмет дослідження, є невід'ємною частиною пізнання будь-якого соціального явища [1, с. 23-24]. Такий висновок, принаймні, витікає з етимологічного значення слова «досліджувати», тобто піддавати що-небудь ретельному науковому розгляду з метою пізнання, виявлення чогось [2, с. 158].

Виходячи із зазначених засад, у цій роботі однією із задач стало з'ясування змісту поняття «протидія незаконному заволодінню транспортними засобами організованими злочинними угрупованнями». При цьому пріоритетним був обраний такий метод дослідження, як синтез – об'єднання елементів у єдине ціле [3, с. 531], враховуючи, що досі ні на доктринальному ні на практичному рівнях зазначене поняття не сформульовано. А це, у свою чергу, як свідчить практика, не дозволяє більш ефективно протидіяти протиправним проявам організованих злочинних угруповань, що пов'язані із незаконним заволодінням транспортними засобами.

У даному словосполученні кожне із слів має своє змістовне значення та в кінцевому результаті впливає на загальний зміст поняття «протидія незаконному заволодінню транспортними засобами організованими злочинними угрупованнями». Зокрема, під «незаконним» в науково-практичних джерелах розуміють вчинене умисно», з будь-якою метою протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача всупереч їх волі [4 с. 568].

Такий підхід фактично співпадає із змістом примітки до ст. 289 КК України і по суті не розширює знання суб'єкта пізнання щодо даного терміну.

Більш предметно до вирішення цього питання підійшов С.Д.Шапченко, який запропонував під незаконним заволодінням розуміти протиправне вилучення транспортного засобу із чужого володіння всупереч волі

власника чи користувача і встановлення тим самим тимчасового чи постійного розпорядження вилученим видом транспорту для задоволення власних чи потреб інших осіб [5, с. 599].

Навпаки, М.І.Мельник та М.І.Хавронюк у науково-практичному коментарі КК України з цього приводу лише зауважили, що поняття незаконного заволодіння транспортним засобом дано у п.1 примітки до 162т.. 289 КК, не давши його розширеного тлумачення [6, с. 686].

Аналогічний підхід застосував В.В.Ємельяненко, який у коментарі КК України відтворив зміст п.1 примітки до ст. 289 КК [7, с. 568].

У свою чергу, авторський колектив науково-практичного коментаря до КК України (П.П.Адрушко, Т.М.Арсенюк, О.Ф.Бантисhev та ін.) вважає, що незаконне заволодіння транспортним засобом – це протиправне його вилучення у власника чи користувача суб'єктом злочину [7, с. 694-695], давши таким чином звужене тлумачення даного терміну.

Не має єдності думок вчених з означеної проблематики і в інших наукових та навчально-методичних виданнях, а саме:

- у підручниках з курсу «Кримінальне право України»;
- у навчальних посібниках з цього ж курсу;
- у монографіях, у тому числі кримінально-правового та оперативно-розшукового напрямку; в інших джерелах.

Поряд з цим, варто зазначити, що як у п.1 примітки до 162т.. 289 КК, так і в різноманітних доктринальних виданнях ключовим при визначенні поняття «незаконного заволодіння транспортним засобом» є словосполучення «протиправне вилучення будь-яким способом транспортного засобу у власника чи користувача». А це, у свою чергу, дозволяє стверджувати, що безпосереднім об'єктом даного злочину виступає право власності, а додатковим – безпека руху та експлуатації транспорту.

Такий висновок витікає зі змісту:

1. Поняття «право власності», тобто права особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею, незалежно від волі інших осіб (ст. 316 Цивільного кодексу України).

Виходячи з цього, слід визнати, що незаконно заволодіваючи транспортним засобом, суб'єкт злочину не тільки і не стільки посягає на безпеку руху та експлуатацію транспорту (зокрема, якщо це водій з чималим професійним досвідом і при вчиненні злочину, передбаченого 162т.. 289 КК, не має наміру порушувати Правила дорожнього руху [8]), скільки посягає на право власності особи.

2. Поняття «чужа річ (майно), що вживається при характеристиці злочинів проти власності [6, с.413-414], тобто про такий предмет злочину (річ, майно), який не перебуває у власності чи законному володінні винної особи.

Отже, заволодіваючи чужим транспортним засобом, суб'єкт злочину незаконно володіє та користується ним, а в деяких випадках і розпоряджається цим майном, тобто посягає не на безпеку руху, а на право власності.

3. Практики протидії зазначеному злочину, відповідно до якої члени організованих злочинних посягань при вчиненні злочину, передбаченого 162т.. 289 КК, інших суспільно небезпечних посягань, що визначені в

розділі XI Особливої частини КК, не здійснювали.

4. Так званої конкуренції правових норм [9, с. 513-514], зміст якої передбачає у випадках правового регулювання однотипних суспільних відносин декількома нормами права пріоритетність дії тих із них, що є більш об'ємними по засобах впливу на них.

Виходячи зі змісту п.1 примітки до ст.. 289 КК, такою пріоритетною нормою виступає норма, що регулює питання права власності.

Список використаних джерел:

1.Кримінологія: навчальний посібник / О.М. Джужа, В.В. Василевич, О.Г. Колб та ін.]; за заг. ред. О.М. Джужа. – К.: Атіка, 2009. – 312 с.

2.Великий тлумачний словник української мови / [Упоряд. Т.В. Ковальова]. – Х.: Фоліо, 2005. – 767 с.

3.Булыко А.Н. Большой словарь иностранных слов. 35 тыс. слов. – Изд. 3-е, испр., перераб. – М.: Мартин, 2010. – 704 с.

4.Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – Т. 2: Особлива частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. – 2013. – 1040 с.

5.Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України – 4-те вид., переробл. та доповн. / За заг. ред. С. С. Яценко. – К.: А.С.К., 2006. – 848 с.

6.Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 3-тє вид., переробл. та доповн. / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Атіка, 2005. – 1064.

7.Науково практичний коментар до Кримінального кодексу України / [Андрушко П.П., Арсенюк Т.М., Бантишев О.Ф. та ін.]; за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – К.: Дакор, 2008. – 1428 с.

8.Про затвердження Правил дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. // Офіційний вісник України. – 2013. – № 19. – Ст. 646.

9.Скаун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Х.: Консум, 2001. – 656 с.